

אור השבת

מנצח

1. מעניין בפרשה

2. ציטוטים

3. ביטחון

מעניין בפרשה

[כת] שִׁמְרֵם וְשִׁמְעֵת אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

[כו] רָאֵה אֲנִי נָמֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה וּקְלָלָה: מִדּוּעַ מִשֶּׁהָ אָמַר ל' יָחִיד - רָאֵה?

1. **אבן עזרא:** ראה. לכל אחד ואחד [ידבר] [לכול אחד בפני עצמו]

2. **בעל הטורים:** ראה אנכי. ויש מפרשים: ליהושע אמר - ראה אנכי!! והזהירו לברך את ישראל כשיעברו את הירדן!

[ז] וְאָכַלְתֶּם שֵׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וּשְׁמַחְתֶּם כָּל מַשְׁלַח יְדְכֶם וְכו'

ספורנו ושמחתם לפני ה' אלהיכם. עבדו את ה' בשמחה כראוי לכל עובד מאהבה: בכל משלח ידכם. כי אז תצליחו את דרכיכם ואז תשכילו!!!

[כב כג] אִם כֹּאשֶׁר יֵאָכַל אֶת הַצִּבִּי וְאֶת הָאֵיל בֶּן תֹּאכְלֶנּוּ הַטֶּמֶא וְהַטְהוֹר יִתְדוּ יֵאָכְלֶנּוּ רַק חֶזֶק לְבַלְתִּי אָכַל הַדֶּם כִּי הַדֶּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר:

הרמב"ן [קטע מתוך דבריו הקדושים]: ומדרש רבותינו (ספרי מב) ב"רק חזק לבלתי אכל הדם..." [הוא] מדרש יפה ונאות [ומתאים] ללשון הכתוב - [והוא]: 'שהיו [בני ישראל] להטוין אחריו [אחרי ה'דם] מאד' - על כן הוצרך לכל האזהרות האלה וכו'!

ובאמת שדבר רבותינו זה [כבר] מספיק לטעם רבוי האזהרות ש'הכתוב' מזהיר ממנו [-מהדם]! אבל הלשון שאמר [הפסוק] "רק חזק לבלתי אכל הדם" - אינו מתישב לי בכל זה. כי מה [הקשר] - 'חזק ואומץ' יש ב'הזהר מן הדם'?? והראוי [היה] שיאמר לחומרו [להראות את חומרתו] - "השמר לך לבלתי אכול הדם"! [אבל הלשון 'רק חזק'.. לא מתאימה כלל] וכו' אבל נראה לי, כי הזכיר בה [באיסור אכילת הדם את המילה -] חִיזוּק - מפני הענין אשר ממנו דבקו בדם במצרים.

[והוא]: כי [המצרים] היו זובחים את זבחייהם לשעירים [שדים] תמיד כמו שכתוב [ויקרא יז ז] 'ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זונים אחריהם' וכו'. והיתה העבודה ההיא [במצרים] באכילה מן הדם, [כיצד?] כי היו מקבצים [את] הדם לשדים, והם אוכלים עליו [על הדם, את שאר האוכל], וממנו [מ'הדם'] - כאלו הם קרואים לשדים לאכול [עמהם] על שולחן השדים ההם, ומתחברים עמהם [עם השדים]! וכבר הוזכר זה בספר מורה הנבוכים... ולא שיהיה זה [ה]עיקר [של ה]טעם [ל]איסור הדם', כי [כבר] הכתוב מפרש טעמו [העיקרי] - 'כי הדם הוא הנפש' וכו', אבל [בכול אופן] מזה [מהסיבה] שהזכרנו, בני ישראל היו שטופים בו [בדם] ורודפין אחריו מאד.

והנה [גם] היו מתנבאים בו [בדם] ומגידים עתידות, ולכן בא הכתוב והזהיר שאם ישמע [אדם] מאוכלי הדם 'דבר עתיד' וכו' אל יפתה לבבו!! אבל יחזיק בתומתו ובאמונת ה', ואל יאכל מן הדם בשום ענין! וכו' לא יירא ומפניהם [ו]לא יחת - כי הבל המה מעשה תעותים! [ו]הזהיר בכאן [הפסוק] כענין המוזהר בנביא השקר מפני הטעותיו [וזה סיבת 'חזק' שנכתבה כאן, כדי שלא נטעה אחרי כוחם של אוכלי הדם שרואים עתידות, ולא נפתה לעשות כמותם!!!]

ספורנו רק חזק לבלתי אכול הדם. אע"פ שתקוה באכילתו [של הדם, היא] - 'חברת השדים' - שיגידו לך עתידות. כאמרם ז"ל "שומעים מה שעתיד להיות כמלאכי השרת" [בכול אופן -] 'לא תאכל הדם להתחבר להם'!!

[כח] לֹא תֹאכְלֶנּוּ לִמְעַן יִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה'

אבן עזרא למען ייטב לך. שלא יאכל נפש בהמה - שתשבש נפשו!

כלי יקר: לפי שאמרו המפרשים שהדם מוליד אכזריות בגוף [של] האוכל! [וכידוע שה]טבע [של] האב נמשך גם לבנים [שלו].. לכך אמר [הפסוק]: כשלא תאכל הדם - ייטב לך ולבניך אחריו - [משום] שלא יהיה האכזריות קנין דבק בזרעו!

רש"י: את כל הדברים. שתהא חביבה עליך מצוה קלה כמצוה חמורה (ספרי שם): [אתה תופס: הקב"ה מזהיר אותך שיהיו חביבים עליך המצוות הקלות ביותר!!!]

[לז] הַשֹּׁמֵר לָךְ... וְכֵן תִּדְרֹשׁ לֹאֲלֹהֵיהֶם לֵאמֹר אֵיכָה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה בָּן גַּם אֲנִי: מהי האזהרה כאן? מחלוקת ראשונים:

רש"י אחרי השמד מפניך. אחר שתראה שאשמידם [את האומות] מפניך, יש לך לתת לב [ומחשבה] מפני מה נשמדו אלו? - מפני מעשים מקולקלים שבידיהם! אף אתה לא תעשה כן, שלא יבואו אחרים וישמידוך!

הרמב"ן אחר שתראה שאשמידם מפניך יש לתת לב מפני מה נשתמדו אלו וכו' [עד כאן] לשון רש"י! ואם כן [יוצא, ש]יהיה - זה [הפסוק] - אזהרה והתראה מלעבוד עבודה זרה!!! וכו' וזה איננו נכון - כי הכתוב אומר - לא תעשה כן לה' אלהיך!!! - אם כן, אינה אזהרה בעבודה לאלהיהם, [אלא] רק שלא לעבוד [את] השם הנכבד, בעבודתם!! [ולמה?] כאשר נתן [ה'] הטעם [לכך]: "כי כל תועבת ה' אשר שנא עשו לאלהיהם וכו' - כי הדברים המתועבים לפניו [הם] היו עושים לאלהיהם... כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם שהוא דבר מתועב לפני השם לשפוך דם נקי, ואף כי להיות אכזרי על פרי בטן לא ירחמו!!

אבן עזרא ואעשה כן גם אני - לעבודת השם!! ותחשוב [לעצמך] כי תעשה טוב!! לא תעשה כן! [למה?] כי כל מעשיהם יתעב השם. והעד [ראיה] כי גם את בניהם [ישרפו למולך וכו'.. כהרמב"ן ז"ל]

ספורנו ואעשה כן גם אני. ואעבוד את האל יתברך באותם מיני העבודה שהם עובדים לעבודת גילולים! [גם כהרמב"ן]

[בז] כִּי יָקוּם בְּקֶרְבְּךָ נָבִיא או חֵלֶם חֲלוֹם וְנָמֵן אֵלֶיךָ אוֹת או מוֹפֵת:

הרמב"ן וייתכן שירמוז הכתוב למה שהוא אמת [דבר שקיים במציאות, והוא]: כי בנפשות בקצת האנשים כח נבואי [ש]ידעו בו עתידות!! לא ידע האיש [עצמו] מאין יבא בו [הנביאות], אבל יתבודד [עם עצמו] ותבא בו רוח לאמר "ככה יהיה לעתיד לבא בדבר פלוני". ויקראו לו הפילוסופים - "כהני", ולא ידעו [האנשים את] סיבת הענין [כיצד הוא יודע את העתידות], אך הדבר נתאמת לעיני רואים [רואים שזה נכון, והוא אכן יודע עתידות]!!! [הרמב"ן מנסה לבאר כיצד הוא באמת מצליח לדעת עתידות]: אולי הנפש, בהתבודדה, תדבק בשכל הנבדל ותתכוין בו!!! והאיש הזה יקרא "נביא", כי מתנבא הוא, ועל כן יבוא האות והמופת אשר יאמר אליך וכו'

[הז] אַחֲרֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְנָאֲתוּ... ובו תִּדְבְּקוּן:

הרמב"ן אחרי ה' אלקיכם תלכו. היא מצוה שנלך אחר עצתו וממנו לבדו נדרוש כל נעלם ונשאל כל עתיד כענין [שנא' ברבקה] 'ותלך לדרוש את ה'

ספורנו ובו תדבקו. שיהי תכלית כל פעולתכם לעשות רצונו [יתברך]. ולא תהיה שנאתך על זה [-על הנביא שקר] מסובבת - מ'איבה' קודמת!!!

אבן עזרא ובו תדבקו - בלב בראש ובסוף!!!!

אור השבת

מחזור 2

* ציטוטים מעניינים ממדרשי חז"ל בפרשה *⁵²

מדרש תנחומא: "ראה אנכי" - 'אנכי' [משה מדבר על עצמו: 'אנכי'] שכתבתי בטובה!! ראה היאך אנכי משנה מקל העולם [שבחתי בדרך הטוב ועליתי מעלה מעלה - כך אומר 'משה'!! ולמה הוא אומר זאת?? בשביל] שלא יאמרו הקריות, קשבו משה לברכנו - מעט ברכנו. וקשבו לקללנו - הרבה קללנו!! כיצד [רואים זאת? הנה:] הקללות שכתורת פהנים [- חומש 'במדבר'] - שלשים פסוקים חסר אחד! ו[אילו] הברכות - אחד עשר!! [לכן אומר להם 'משה', תדעו לכם: גם אני לעצמי בחרתי בדרך הזאת, כי היא באמת טובה!! אני לא מוכר 'לוקשים'!!!]

אמר רבי שמואל: מי שמביט בהן [בקללות וברכות, במבט מעמיק -] מוצא [שבאמת] הברכות יתרות על הקללות!!! כיצד?? [הנה:] בברכות פתח באל"ף - "אם בחרתי תלכו", וסגים בתי"ו - "ואולם אתכם קוממיות", שהברכות פאות עליהם [על ישראל] מאל"ף ועד תי"ו [בשלמות]!! והקללות פתח בנ"ו - "נאם לא תשמעו" וסגים בפה"א - "בגיד משנה". בין נ"ו ופה"א, אין פלוג [אין שום אות.....!!!] כי הקללה היא כלום לעומת הברכה.... הקב"ה הוא כולו טוב.... טוב ה' לכול!!]

*

מדרש תנחומא: שכל הנמים שהיו ישראל קמים - היו מטלטלין ומחזירין [וחוזרים] במדבר ארבעים שנה, שהיו [באמת] ראויים לעלות מיד [לארץ ישראל] וכו'. ולא נכנסו מיד [מדוע?], שפיון שפצאו [ישראל] ממצרים, שמעו שבע אמות שהן באין לירש [אותם]. מה עשו? קצצו את האילנות, וסתמו את המעגנות, ונתצו [את] הפתים, שאם [ישראל יהיו] נכנסין [ל] שם, לא ימצאו פלוג!!! אמר הקדוש ברוך הוא: אם אכניסם שם מיד, הן מוצאין אותה שממה, ואני [הרי] הבטחתם שימצאו אותה מלאה כל טוב!! מה עשה? עקבם [את בני ישראל] במדבר ארבעים שנה, ונתצו המעגנות מישאל, לומר [להבין] - שאינם באים [יותר]. [ו] עמדו ונטעו את האילנות, ותקנו הבורות והעירות, כדי שיבואו ישראל על בניהם [כשהארץ בנויה], לקיים מה שנאמר: וכתים מלאים כל טוב [דברים ו, יא].

[מסר בשבילנו: הרבה פעמים אנחנו מרגישים מבלבלים במדבר, הולכים חוזרים, ולא מבינים מה בדיוק ה' רוצה מאיתנו! אז תדע צדיק, הקב"ה מתכנן תכנונים מדויקים רק בשביל שיהיה לך פתים מלאים כל טוב!!!]

*

מדרש רבה: למה אין מפסיקין בקללות [למה כל הקללות הם בעליה לתורה] אחת, ואסור להפסיקם באמצע בעוד 'עליות'?? אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, אמר הקדוש ברוך הוא: אני פתבתי על כבודי (תהלים צא, טו) "עמו אנכי בצרה" - [לכן] אין שורת הדין שיהיו בני מתקללי ונאני מתברר! כיצד? אם יקראו את התוכחות [ב] קריות הרבה [ועליות לתורה] הרבה, אז הרי [אין קריו וקריו] [שנקרא לעלות לתורה] שאין מברך [את הקב"ה] ב' פעמים, [אחת] לפניה ו[אחת] לאחריה [ואז יוצא שהקב"ה יהיה מבורך הרבה תוך כדי שעם ישראל מתקלל ב'קללות', והרי הקב"ה אמר ש"עמו אנכי בצרה"??? לכן רק אחד עולה לתורה, ולא מברכים את ה' בשעה שמקללים את ישראל.....!!] אלא אחד קורא את פלג [מסר בשבילנו: רק לראות כמה הקב"ה אוהב את ישראל, אותה, את כל אחד ואחד מאיתנו!!!]

*

מדרש רבה: רבנו אמרי הקדוש ברוך הוא: לא לרעתם נמתי להם ברכות וקללות, אלא להודיען איזו דרך טובה שיתקרו אותה, כדי שישלו שבר!!!

[מסר בשבילנו: כל מטרת הקללות - כדי שישלו שבר!!! מטרת כל הבריאה - שיהיה לך עוד יותר טוב!]

*

מדרש רבה: מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע שפצאו לגבות [צדקה] לעסק מצוות רבותינו, הלכו לחילתה של אנטוכיא [שם מקום], והיה שם אדם אחד והיה נקרא אבא יודן, והיה למד [רגיל] לתן לרבותינו ביד רחבה! [אבל] נעשה אותו אבא יודן עני, [ו] ראה [את] רבי אליעזר ורבי יהושע שהלכו לגבות שם, והטמין [החביא] עצמו מפניהם ועלה לביתו, ונעשה יום ושנים [בבית] ולא ירד לשוק! אמרה לו אשתו: מפני מה לא ירדת לשוק? וכו' אמר לה: רבותינו באו לגבות לעסק מצוות עמלי תורה, ואין ספק [מספיק] בידי לתן להם, ואני מתבייש לירד לשוק [ולראות אותם]! אשתו שהיתה אוהבת את המצוות אמרה לו: לא נשמר לנו [אלא] שדה אחת, מחר [את] חצייה ותן אותה להן! הלך ונעשה כן, מחר [את] אותה חצי שדה בחמשה זיהבים ונתן אותן לרבותינו, ואמר להן: התפללו עלי! התפללו עליו [חכמים] ואמרו לו, המקום זמל חסרונך! הלכו להן רבותינו לגבות במקום אחר! אותו אבא יודן חרש בחצי שדה [שנשאר לו], ומצא שם סימא [אוצר] גדולה ונעשה עשיר יותר ממה שהיה קדם! עד שרבותינו חזרין [למקומם]. בדרך הם עברו באותו מקום [של אבא יודן]. אמרו לאחד [ברחוב]: חייך [בבקשה], העמידנו [הפגישנו] עם אבא יודן? אמר להם אותו האיש: ומי יכול לעמד [לפניו].... [יותר קל להיפגש] עם הפלג, ולא עמו! וכו' ידע אבא יודן [שהחכמים כאן] ובא אצלם ונתן להם אלף זיהבים, אמר להם: עשיתם תפלתכם פרות! אמרו לו אף אנו היינו יודעים במעשיך הטובים וכו' קראו עליו רבותינו: מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים יתנו.

[מסר בשבילנו: "אשתו שהיתה אוהבת את המצוות אמרה לו: לא נשמר לנו [אלא] שדה אחת וכו'" - למה חז"ל אומרים לנו - אשתו שהייתה אוהבת את המצוות????? תקשיב לי טוב חמודי: אם אתה אוהב משהו אז אתה עושה לפניך משורת הדין!!! הרי אבא יודן לא היה צריך למכור את השדה בשביל לתת צדקה - כי הוא צריך אותה לעצמו! אבל 'אשתו היתה אוהבת את המצוות'!! זו אהבה שמקלקלת את השורה!! וזו אהבה שמביאה גאולה!! גאולה לחכמים [- צדקה, חמש זיהבים] גאולה לבעלה [שמחה, בכך שהוא יכל לתת לחכמים כסף] וגאולה לעצמה - [נהייתה מיליונרית] וזה עוד בעולם הזה!! כמה שנכון לעבוד את ה' בצורה בריאה ולאהוב את המצוות!! כמה זהירות מכעס ולחצים בעבודת ה' - שהם המקלקלים הגדולים ביותר את האהבה - כי לעולם לא תאהב מישהו שאתה לחוץ ממנו....!!! לכן נוסף אהבה ונזכה לנחת ובריאות. שבת שלום!!]

אור השבת

מנחת

אמונה וביטחון

63

רע, זה רק אצלנו.. אצל ה' אין רע בכלל!! הרע - הוא רק מחזה תעתועים של השטן!!! אבל מציאות של רע - אין! העולם כולו טוב!! **"עוז וחדווה במקומו"**!! הקב"ה וכל עולמו, וכל יצירתו הם טובה, והוא לא יכול לייצר רע בכלל... אבל השטן יש לו כוח של 'שקר' שהוא מראה לך [דרך החדשות, העיתונים ועוד] עולם רע, התנהלות רעה, אנשים רעים וכו' אבל זה לא נכון!! ה' הוא טוב, וכול דרכיו הם חסד!!! טוב ה' לכול ורחמיו על כל מעשיו, רק צריך לא להאמין לייצר שכביכול הקב"ה ועשה כאן בלאגנים... חלילה וחס!!! נכון, יש סבל, אבל כולו - טוב!!! למה????? שאלה טובה, לא בטוח שכרגע נדרש ממך להבין את זה...! גם נמלה לא מנסה להיכנס לחדר ניתוח בבית חולים ולהבין כל פרט ופרט.... בא נבין את מקומנו היפה והנפלא.... והצנוע....!

2. לפני כמה ימים ישבתי עם בחור בן 18 [בערך] שלומד בישיבה גדולה, הוא עשה 'שטייגען' במשך שנים, והנה עכשיו הוא אומר 'אני לא מסוגל לפתוח ספר...! לא רק זה, אלא שהוא מרגיש עוד הרבה רגשות לא נעימים של 'חוסר יישוב הדעת' וכו'! לא רק זה, אלא שהוא לקח את המגבעת והחליפה שלו וזרק על הקיר מרוב כעס!!!!!! מה קרה??? למה? מה פתאום??? אני זוכר אותו לפני הרבה שנים לומד בשקיעות והתמדה נפלאה... מדוע עכשיו הוא שונא את התורה הקדושה?? האם בתורה שלנו יש צדדים אפלים חלילה??? לא!!! בתורה אין צדדים אפלים!!! בקב"ה אין צדדים אפלים!!! יש רק משהו אחד אפל - - - ייצר הרע!!!!

והוא רקם כאן תוכנית יפה לאותו בחור, שלמד למד ולמד...! הוא לא אמר לו תזרוק את הכיפה... חלילה וחס!! הוא גם לא אמר לו: תוריד את הציצית... לא לא, חס ושלום!!! הוא אפילו לא אמר לו להוריד את המגבעת, מה פתאום??? להיפך, הוא אמר לו לקחת את זה אתו לכול מקום [גם לכול הטוילים והמסלולים הקשים שהוא הספיק לעשות בצפון ובדרום....]

אבל עוד משהו אחד הוא אמר לו...! [ואת זה הוא סיפר לי....] היצר נכנס בשקט לבית המדרש, עם כובע וחליפה, [קנייטש, סירטוק, המבורג, קפוטה, פראק, כל מה שתרצו... יש לו הכול...] והתיישב ליד הבחור [בלי שהוא ראה בכלל] ולחש לו בשקט [בלי שהוא שמע בכלל]: יענקיל'ה שלי.... זה לא טוב....!! הלימוד שלך הוא לקרעים....! אתה לא לומד ברציפות... המשנה באבות אומרת על הלימוד שלך: 'מאכילים אותו גחלי רתמים' - אתה פוסק הרבה באמצע הלימוד - זה לא טוב! אתה חייב לתפוס חיזוק! ואז... במצא הסיידר, הבחור נדרך, הוא שמע טוב מאוד את דברי היצר, חשב, והחליט: אכן, צודק, אני חייב דחוף חיזוק! ואז ברגע הוא זינק [בתוך הנפש פנימה], והוציא עוד שפע של אנדרנלין ומאמץ על מנת ללמוד יותר חזק....! נו, ומה התוצאות? כובע בקיר וכו'! את ה' לא עובדים עם אנדרנלין מופרז ובלאגן! עוז וחדווה במקומו! יישוב הדעת ורוגע. הם הסולם הנכון לעליה!

1. כמה פעמים אתה יושב ושואל את עצמך - מה בורא עולם בעצם רוצה ממני????

מה אתה רוצה 'אבא יקר'??? אני אפילו לא יודע מה אתה רוצה?

שמעתי על כך משל יפה: יהודי עיוור ישב בספסל 'רחוב', ונח בשלווה, לפתע הגיח מישוהו ממקום אחר תפס את העיוור בשני ידיו והחל לנוס עמו במהירות!!! העיוור החל לצרוח, הוא לא הבין מה קורה כאן, הוא לא הבין למה חוטפים אותו!!!

מה אתה רוצה ממני? למה אתה גונב אותי??? כך צרח העיוור! הנ"ל לא ענה, הוא רק המשיך לרוץ ולרוץ!! לאחר עשרים דקות של ריצה, הוא נעצר והניח את העיוור על איזו אבן. שאל אותו העיוור: תגיד, אתה נורמלי? אתה יודע מה אתה עושה? ענה לו האיש: כן! אני נורמלי לגמרי, במרחק של חמש מטרים ממך **עמד מחבל עם סכין שלופה.....!!!** זהו זה... אין שאלות! כל פעם שאתה שואל את עצמך 'מה קורה כאן?' תזכור דבר אחד:

אנחנו עיוורים.....!! זהו זה....! אנחנו לא יודעים כלום....! אנחנו לא יודעים כלום ממה שהיה, ולא יודעים ממה שיהיה....! אנחנו לא מבינים כלום מתוכניות ה'! אין לנו מושג למה טראמפ כל חמש דקות אומר משפט הפוך....! אנחנו לא מבינים כאן כלום!!

הרי אפילו איך הבטן שלנו עובדת אנחנו לא יודעים!!! אנחנו אפילו לא יודעים כרגע מה יש לנו בתוך הבטן? והיא במרחק של סנטימטרים ספורים ממך....! אז איך תדע מה אלוקים מתכנן איתך בעתיד, וכיצד זה קשור לעוד מיליון דברים....!!!

ושלא נדבר על 'הנפש' שלנו שהיא חצובה מתחת כסא הכבוד והיא חלק אלוך' ממעל, ואין לנו שום הבנה 'בה', ועוד בכלל אף פעם לא ראינו אותה, ואנחנו לא יודעים באיזה צבע היא, ובאיזה דמות היא, ובאיזה גדול היא, וכמה היא יפה, וכמה היא שוקלת, מה אנחנו יודעים על העולם האמיתי??? על עולם האמת??? על שכר הצדיקים? על עונש הרשעים? למה בכלל הקב"ה נתן כוח ליועמ"ש"ית לשגע כל כך הרבה יהודים??

מה אנחנו מבינים..... אנחנו באמת לא מבינים כלום....! אבל החוכמה היא לדעת זאת, ולהגיד בפה מלא: אני לא מבין, ואני לא מתיימר להבין, אני לא חושב שאלוים ביקש ממני להבין, והוא גם לא ביקש ממני לנהל את אמריקה....!

לבינתיים הוא מסתדר מצוין, והתכוננים שלו הם ארוכי טווח, ואין לי אפילו קצה יכולת להבין ממנו כלום... אני יכול לפעמים להבין 'אפס קצהו'... אבל לא יותר מזה....! אל תתבלבל לחשוב שאתה מבין יותר מדי בהנהגתו, ותתמלא בשאלות וקושיות... לא! אנחנו לא מבינים! וזה בסדר....! גם כשאנחנו לא מבינים זה לטובתנו, וזה להנאתינו, וזה בשבילנו, וזה רק מחסדו כי

אין דבר רע יורד מלמעלה.... אין שם רע... אין בעולם בכלל